दैनिकं ई-संस्कृतवार्तापत्रम्
हिमसंस्कृतवार्ताः
हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः
himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper
नवा प्रेरणा नवोत्साहः
■ पृष्ठ-3 ■ वर्ष-3 ■ अङ्क-327
1
20.09.2024शुक्रवासरः वि.सं. २०८० आश्विन तृतीया आश्विन 5 प्रविष्टांशः
Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

उपराष्ट्रपतिः संसदभवने संसदटीवी@3 कॉन्क्लेव इत्यस्य उद्घाटनसत्रं सम्बोधितवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः। उपराष्ट्रपतिः जगदीपधनखडः मीडिया-माध्यमेषु व्यक्तिकेन्द्रित-दृष्टिकोणस्य अपेक्षया संस्थासु, राष्ट्रिय-विकासे च ध्यानं दातुं आह्वानं कृतवान् । श्री धनखडः गुरुवासरे संसदभवने संसदटीवी@3 कॉन्क्लेव इत्यस्य उद्घाटनसत्रं सम्बोधितवान्। सः देशस्य विभिन्नभागेभ्यः सकारात्मकविकासकथानां विषये मीडियातन्त्रस्य अधिकं ध्यानं दातव्यम् इति बोधयति स्म । लोकसभा अध्यक्षः ओम बिरला सम्मेलनस्य समापनसत्रं सम्बोधितवान्। श्री बिरला इत्यनेन उक्तं यत् अद्यत्वे वार्तानां विश्वसनीयता प्रामाणिकता च संकटग्रस्ता अस्ति। सः अवदत् यत् संसदीयव्यवस्थायाः महत्त्वपूर्णः अध्यायः लोकतन्त्रस्य भावनां जनान् प्रति नेतुम् अस्य अन्तरस्य पूरणे संसदटीवी प्रशंसनीयं कार्यं कुर्वन् अस्ति।

राष्ट्रपति-द्रौपदी-मुर्मुः
प्रोक्तवती यत् गतदश-वर्षेषु स्वच्छता अभियानम् एकं राष्ट्रव्याप्यभियानम् अभवत्

हिमसंस्कृतवार्ताः। राष्ट्रपति-द्रौपदी-मुर्मुः प्रोक्तवती यत् गतदश-वर्षेषु स्वच्छता अभियानम् एकं राष्ट्रव्याप्यभियानम् अभवत्। राष्ट्रपतिः उज्जैन-नगरे 'सफाई-मित्र-सम्मेलन' इति कार्यक्रमं सम्बोधयन्ती आसीत्। सा विषयेऽस्मिन् प्रसन्नतां प्रकटितवती यत् प्रदेशस्य अनेकानि नगराणि सफाई-मित्र सुरक्षित-नगर इति घोषितानि सन्ति। राष्ट्रपतिवर्या उक्तवती यत् स्वच्छतया एव देशः स्वस्थः विकसितश्च भविष्यति। राष्ट्रपतिः अस्मिन् अवसरे उज्जैन-इंदौर नगरयोः मध्ये षट् पथात्मकस्य राजमार्गस्य निर्माणाय आभासीय- माध्यमेन भूमि-पूजनमपि कृतवती।

पश्चिमबंगालप्रान्तस्य दक्षिणस्थानां जनपदानां नैकेषु स्थलेषु जलाप्लावस्य स्थितिः

हिमसंस्कृतवार्ताः। पश्चिमबंगालप्रान्तस्य दक्षिणस्थानां जनपदानां नैकेषु स्थलेषु जलाप्लावस्य स्थितिः सञ्जाताऽस्ति। नैकेभ्यः जलबन्धेभ्यः अत्यधिकमात्रायां जलमोचनं क्रियते। येन हावड़ायाः अनेकानि क्षेत्राणि मेदिनीपुरजनपदस्य पूर्वपश्चिमभागौ, हूगली, बंकुरा, पूर्वी वर्धमानक्षेत्रम्, बीरभूम-जनपदादयः जलाप्लाविताः सन्ति। राज्य-प्रशासनं जनान् सुरक्षितस्थानं प्रति प्रापणाय सर्वविधयत्नं कुरुते। राष्ट्रिय-आपदुद्धार-बलस्य नैकानि दलानि हावडा, हूगली, पूर्व-पश्चिम-मिदनापुरजनपदेषु नियुक्तानि सन्ति। मुख्यमंत्री ममताबैनर्जी प्रभावित क्षेत्राणां पर्यवेक्षणं परह्य अकरोत्, उक्तवती च सा यत् जलाप्लावनमिदं प्राकृतिकं नास्ति, सा दामोदर वेली कारपोशन इत्यस्य भर्त्सना च कृतवती ।

प्रशासनम् अग्रिममासतः आकाशवाणी-दूरदर्शनाभ्यां कृषिचौपालाख्यः कार्यक्रमः
समारप्स्यति-शिवराजसिंह चौहानः

हिमसंस्कृतवार्ताः। एनडीए इति राष्ट्रिय-लोकतांत्रिक संघस्य तृतीये प्रशासने शतदिवसात्मक-शासनस्य पूर्तावधौ केन्द्रीयकृषि-मन्त्री शिवराजसिंह चौहानः घोषितवान् यत् प्रशासनम् अग्रिममासतः आकाशवाणी-दूरदर्शनाभ्यां कृषिचौपालाख्यः कार्यक्रमः समारप्स्यति। अनेन कार्यक्रमेण शोध- प्रौद्योगिकादयः कृषिसबन्धिताः ज्ञानराशयः कृषकेभ्यः प्रदास्यन्ते। मन्त्रिणा सहैव हि निगदितं यत् राष्ट्रस्य कृषकेभ्यः कृषिकल्याणपरकानि नैकानि कार्याचरणानि अपि क्रियन्ते इति। अवसरेऽस्मिन् केन्द्रीयगृहमन्त्रिणा अमितशाहेन शासनस्य शतदिनानां पूर्तावधौ परिवर्तनकारिणाम् उपक्रमाणां श्रृंखला उद्घाटिता।

देशे वाहनेषु हैड्रोजन् इत्यस्य प्रयोगेण कोटिरूप्यकाणाम् आयातं न्यूनीकर्तुं लक्ष्यम् - केन्द्रीयमन्त्री नितिनगडकरीः

हिमसंस्कृतवार्ताः। मार्गपरिवहन-राजमार्ग-मन्त्री नितिन गडकरीः अवदत् यत् हैड्रोजन् इत्यस्य उपयोगेन आगामिषु वर्षेषु प्रायः द्वादश लक्ष कोटिरूप्यकाणां जीवाश्म इन्धनस्य आयातं प्रायः चतुर्लक्षं कोटिरूप्यकाणां यावत् न्यूनीकर्तुं सर्वकारस्य लक्ष्यम् अस्ति इति। देहलीनगरे एकस्मिन् कार्यक्रमे मन्त्रीः अवदत् यत्, सर्वकारः मिराय् इति कारयानस्य परियोजनायां प्रगतिं कुर्वन् अस्ति, यत्र हैड्रोजन् इतीदं अपशिष्टेभ्यः उत्पन्नं वाष्पतत्वम् इन्धनरूपेण उपयुज्यते। सः इत्यपि अवदत् यत् जैवतन्त्रज्ञानस्य उपयोगेन हैड्रोजन् इत्यस्य उत्पादनं न्यूनमूल्येन कर्तुं शक्यते तथा च भारतं ऊर्जा- निर्यातकराष्ट्र कर्तुं एक डालर्-प्रति-किलोग्राम्-मूल्येन हैड्रोजन् इत्यस्य उत्पादनस्य लक्ष्यं स्वीकुर्वदस्तीति। मन्त्रिण पुनः उक्तं यत् भारतं विश्वस्य पञ्चमं बृहत्तमं अर्थव्यवस्था भवितुं, पञ्च लक्षकोटि-अर्थव्यवस्थां प्राप्तुं च सर्वकारः कार्यं कुर्वन् अस्ति इति।

वर्ल्डफूडइण्डिया विश्वखाद्यभारतम् इति उत्सवः नवदिल्ल्याम् समारब्धः

चतुर्दिवसीयः वर्ल्डफूडइण्डिया इति विश्वखाद्यभारतमिति उत्सवः नवदिल्ल्याम् समारब्धः। खाद्य-प्रसंस्करण उद्योगमन्त्रालयेन ख्यापितं यत् एतस्मिन् चतुर्दिवसीयकार्यक्रमे नवतिः देशाः षड्विंशतिः च राज्यानि केन्द्रशासितप्रदेशाः अष्टादश-केन्द्रीयमन्त्रालयाः च भागं गृह्णन्ति। कार्यक्रमावधौ खाद्यप्रसंस्करण-क्षेत्रे नवाचारस्य प्रौद्योगिक्याः स्थिरतायाश्च प्रमुखाभिसरणं भविष्यति। खाद्य अथ सार्वजनिक-वितरण-मन्त्री प्रहलाद जोशी, खाद्य प्रसंस्करण उद्योग-मन्त्री चिराग-पासवानः खाद्य प्रसंस्करण-राज्य-उद्योग-मन्त्री रवनीत सिंह बिट्टः च अस्य कार्यक्रमस्य उद्घाटन- सत्रे भागं भजितवन्तः। अस्मिन् अवसरे दृश्य-अव्य-सन्देश माध्यमेन प्रधानमन्त्री-नरेन्द्र-मोदी उक्तवान् यत् सर्वकारः खाद्य-क्षेत्रे नवाचार-स्थिरता-सुरक्षाभ्यः वैश्विक-मानक-स्थापनाय प्रतिबद्धः अस्ति। श्री मोदिना प्रोक्तं यत् सर्वकारः नवोन्मेषी नीति-केन्द्रित कार्यान्वयनेन सह कृषकाणां समर्थनं करोति। अस्मिन् अवसरे भाषमाणः खाद्य प्रसंस्करण उद्योग मन्त्री चिराग-पासवानः प्रोक्तवान् यत् खाद्य-प्रसंस्करण उद्योगः भारतस्य अर्थव्यवस्थायां विकासे च महत्वपूर्ण योगदानं ददातीति।

गीतोपदेशः
सञ्जय उवाच

दृष्ट्वा तु पाण्डवानीकं
व्यूढं दुर्योधनस्तदा |
आचार्यमुपसङ्गम्य
राजा वचनमब्रवीत् || २ ||

शब्दार्थ- सञ्जयः उवाच - संजय ने कहा; दृष्ट्वा - देखकर; तु - लेकिन; पाण्डव-अनीकम् - पाण्डवों की सेना को; व्यूढम् - व्यूहरचना को; दुर्योधनः - राजा दुर्योधन ने; तदा - उस समय; आचार्यम् - शिक्षक, गुरु के; उपसङ्गम्य - पास जाकर; राजा - राजा ; वचनम् - शब्द; अब्रवीत् - कहा;

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

प्रधानमन्त्री एकविंशतितः त्रयोविंशति-दिनाङ्कपर्यन्तं अमेरिकायात्रायां गमिष्यति-विदेशमन्त्रालयः

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी त्रिदिवसीयायां संयुक्त राज्य अमेरिकादेशस्य यात्रायां मासस्यास्य एकविंशतितः त्रयोविंशति-दिनाङ्कपर्यन्तं गमिष्यति। नवदिल्ल्यां वार्ताहरान् सूचयन् विदेशसचिवः विक्रममिस्त्री अवोचत् यत् अस्मिन् यात्रावधौ श्रीमोदी नैकेषु द्विपक्षीयेषु बहुपक्षीयेषु च विषयेषु चर्चा कुर्वन् विभिन्नैः वैदेशिकनेतृभिः हितधारकैश्च सह परामर्शं विधास्यति। तेनोक्तं यत् अवसरेऽस्मिन् श्रीमोदी कतिपयैः उद्योगिभिः सममपि मेलनं करिष्यति। श्रीमोदी एकविंशे दिनाङ्के चतुर्थे क्वाड्-सम्मेलने च भागं भजिष्यति।

केन्द्रीय-माध्यमिक शिक्षा-मण्डलेन छात्राणां पञ्जीकरणकार्यम् अद्यारब्धम्

केन्द्रीय-माध्यमिक शिक्षा-मण्डले सी.बी.एस.ई. इत्यस्मिन् आगामिवर्षाय केन्द्रीय-परीक्षायां भागगृहीतृणां नवमैकादशकक्षयोः छात्राणां पञ्जीकरणकार्यम् अद्यारब्धम्। मण्डलस्य सूचनानुसारि पञ्जीकरणस्य अन्तिमा तिथिः अक्टूबरमासस्य षोडशदिनाङ्कः भविष्यति।

दिल्लीं प्राप्तः संजौलीमस्जिदविवादः, काङ्ग्रेसस्य अल्पसंख्यकमोर्चा शीर्षनेतृत्वाय प्रतिवेदनं दत्तवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला। संजौली-मस्जिद-विवादः दिल्ली-नगरं प्राप्तवान् अस्ति । गुरुवासरे राज्यकाङ्ग्रेस-अल्पसंख्यकमोर्चा इत्यनेन शीर्षनेतृत्वाय एतस्य विषयस्य सूचना दत्ता। काङ्ग्रेसस्य अल्पसंख्यकमोर्चा इत्यस्य राष्ट्रीयाध्यक्षः तथा सांसद इमरान प्रतापगढ़ी इत्यस्य नेतृत्वे राज्यकाँग्रेसस्य अल्पसंख्यकमोर्चा-इत्यस्य अध्यक्षः इकबाल मोहम्मदः नवदेहल्यां कांग्रेसस्य राष्ट्रीयमहासचिवेन केसी. वेनुगोपालेन मिलितवान्। राज्यस्य विभिन्नस्थानेषु नित्यं भवति प्रदर्शनानां विषये सः मुस्लिमसमुदायस्य पक्षं प्रस्तुतवान्। दलस्य महासचिवः मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः इत्यनेन सह दूरभाषेण सम्भाष्य एतादृशाः घटनाः स्थगयितुं पृष्टवान्।
सांसद इमरानः सोशल मीडियायां उल्लिखितवान् यत् केसी वेणुगोपालः आश्वासनं दत्तवान् यत् काङ्ग्रेसपक्षः राहुलगान्धी इत्यस्य प्रेमसन्देशस्य तृणमूलस्तरस्य कार्यान्वयनार्थं प्रतिबद्धः अस्ति। कस्मिन् अपि काङ्ग्रेसशासितराज्ये द्वेषस्य स्थानं नास्ति। राज्यकाङ्ग्रेसस्य अल्पसंख्यकमोर्चा-अध्यक्षः इकबाल मोहम्मदः अवदत् यत् राज्ये सद्भावस्य वातावरणं स्थास्यति इति राष्ट्रियमहासचिवेन आश्वासनं दत्तम्। इकबालः अवदत् यत् हिमाचले सर्वेषां धर्मानां जनाः एकत्र निवसन्ति, परन्तु केचन जनाः वातावरणं दूषितं कर्तुं, सर्वकारं कलङ्कयितुं च प्रयतन्ते। मुख्यमन्त्री सर्वेषां धर्मानां जनान् एकत्र गृहीत्वा कार्यं कुर्वन् अस्ति। अपरपक्षे सांसद इमरानः अवदत् यत् हिमाचले विशेषतया एकः समुदायः लक्ष्यं क्रियते। प्रतिदिनं मस्जिदानां बहिः प्रदर्शनानि क्रियन्ते यस्य कारणेन मुस्लिमसमुदाये भयस्य वातावरणं सृज्यते।

संजौली- मस्जिदविवादे नेरवायां हिन्दूसङ्गटनानां विरोधप्रदर्शनम्

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला।
संजौली मस्जिदविवादे हिन्दुसङ्गटनानि नेरवायां विरोधप्रदर्शनं कृतवन्तः। तस्मिन् एव काले सम्पूर्णं क्षेत्रं घोषोद्घोषैः प्रतिध्वनितम्। साम्प्रदायिकसङ्घर्षस्य निवारणाय पुलिसैः ठोसव्यवस्था कृता। बुधवासरे एव नेरवाविपण्याम् अतिरिक्तपुलिसबलं नियोजितम् आसीत्। विपण्यां शान्तिपूर्णं सभां कृत्वा रोषः प्रकटितः इति करणीसेना अध्यक्षः मुकेश खुरानटा अवदत्। अस्मिन् प्रदर्शने उत्साहेन भागं ग्रहीतुं सः सम्पूर्णं हिन्दुसमुदायस्य आह्वानं कृतवान् आसीत्। पूर्वं सामाजिकमाध्यमेषु वायरलपोस्ट-मध्ये तस्य पक्षतः उक्तं यत् केनचित् कारणेन गुरुवासरे नेरवा-नगरे तस्य संस्थायाः आयोजितं प्रदर्शनं निरस्ती कर्तव्यम्, परन्तु मुकेश खुरानटा-महोदयेन उक्तं यत्, प्रदर्शनं निरस्तं न कृतम्। गुरुवासरे प्रातः १० वादने चौपालतः नेरवा प्रति आन्दोलनकारिणः गमिष्यन्ति इति सः अवदत्। डुण्डी मातामन्दिरपर्यन्तं सभा बहिः गृहीता भविष्यति। चौपालस्य डीएसपी सुशांत शर्मा अवदत् यत् पुलिस प्रशासनेन प्रत्येकं परिस्थितिं निबद्धं पूर्णतया सज्जता कृता अस्ति। अद्यावधि सर्वे व्यापारिणः प्रातःकालादेव स्वापणानि पिहितवन्तः आसन्। अस्य विषये डीएसपी चौपाल सुशांत शर्मा उक्तवान् यत् प्रशासनेन कस्यापि अप्रियपरिस्थितेः निवारणाय पूर्णतया सज्जता कृता अस्ति।

HP High Court : न्यायमूर्तिः जी.एस. संधावलिया हिमाचलस्य मुख्यन्यायाधीशः भविष्यति

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला। न्यायमूर्तिः जी.एस.संधवालिया हिमाचलप्रदेशस्य उच्चन्यायालयस्य मुख्यन्यायाधीशः भविष्यति। सर्वोच्चन्यायालयस्य कालेजियम इत्यनेन केन्द्रसर्वकाराय तस्य नाम अनुशंसितम् अस्ति। सः पञ्जाब-हरियाणा-उच्चन्यायालयस्य वरिष्ठतमः न्यायाधीशः अस्ति । सः २०११ तमस्य वर्षस्य सितम्बर्-मासस्य ३० दिनाङ्के पञ्जाब-हरियाणा-उच्चन्यायालयस्य न्यायाधीशत्वेन नियुक्तः । सर्वोच्चन्यायालयस्य कालेजियम इत्यनेन पूर्वं राज्यस्य उच्चन्यायालयस्य मुख्यन्यायाधीशः एम.एस.रामचन्द्रावस्य स्थानान्तरणानन्तरं न्यायमूर्तिः राजीव शकधरस्य हिमाचलप्रदेश- उच्चन्यायालयस्य मुख्यन्यायाधीशरूपेण नियुक्त्यर्थं अनुशंसितम् आसीत्। न्यायाधीशः राजीवशकधरः २०२४ तमस्य वर्षस्य अक्टोबर्-मासस्य १८ दिनाङ्के दिल्ली-उच्चन्यायालयात् निवृत्तः भवितुम् अर्हति ।11 जुलाई 2024 दिनाङ्के कृतं पूर्वानुशंसां निरस्तं कृत्वा सर्वोच्चन्यायालयस्य कालेजियम इत्यनेन अनुशंसितं यत् न्यायाधीशः जी.एस.संधवालिया राजीवशकधरस्य सेवानिवृत्तेः अनन्तरं हिमाचलोच्चन्यायालयस्य मुख्यन्यायाधीशत्वेन नियुक्तः भवेत्।

अधुना उच्च-वरिष्ठ-माध्यमिक-विद्यालयानां भविष्यति विलयः

हिमसंस्कृतवार्ताः। हिमाचले शिक्षायाः विभिन्नेषु मापदण्डेषु प्रभावः, राष्ट्रिय उपलब्धिसर्वक्षणे शिक्षायाः स्तरः निरन्तरं न्यूनः भवति। आगामिसमये अधुना शिक्षानिदेशालयः मूल्याङ्कनं कुर्वन् अस्ति यत् उच्च-वरिष्ठ-माध्यमिक-विद्यालयानाम् एकीकरणस्य निर्णयः क्रियते वा यत्र बालकानां अपेक्षया शिक्षकानां संख्या अधिका अस्ति। अस्मिन् विषये शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरेन संकेताः दत्ताः। अस्मिन् यदि षष्ठतः दशमपर्यन्तं बालकानां संख्या २० वा न्यूना वा भवति तर्हि तेषां विलयः भविष्यति। सः अवदत् यत् एतत् सूत्रं केवलं मध्यविद्यालयपर्यन्तं तिष्ठति। एतेन सह यदि वरिष्ठमाध्यमिकविद्यालयेषु छात्राणां संख्या २५ तः न्यूना भवति तर्हि ते अपि केवलं उच्चविद्यालयपर्यन्तं स्थापिताः भविष्यन्ति। शिक्षामन्त्री रोहितठाकुरः उक्तवान् यत् कर्मचारीचयनायोगस्य गठनानन्तरं तस्य सदस्याः अपि नियुक्ताः सन्ति। एतादृशे सति विविधवर्गस्य २८०० पदपूरणप्रक्रिया अपि शीघ्रमेव आरभ्यते। अभ्यर्थिनः आयोगाधारेण राज्ये नियुक्तेः प्रतीक्षां कुर्वन्ति। अस्मिन् प्रायः १५०० टीजीटी, जेबीटी इत्यादयः पदाः पूरणीयाः सन्ति । सः अवदत् यत् बैचनियुक्तेः आधारेण एकशिक्षकविद्यालयेषु नूतनाः शिक्षकाः नियुक्ताः सन्ति। सः अवदत् यत् हिमाचलं प्रथमं राज्यं नास्ति यत् विलयनीतेः कार्यं करोति। चिन्तायाः कारणं विगतदशकद्वये छात्राणां नामाङ्कनं न्यूनं भवति। यदि वयं मध्य-प्राथमिक-उच्चविद्यालयेषु विगत-२० वर्षेषु आँकडान् पश्यामः तर्हि प्रायः पञ्चलक्ष-विद्यालय-बालानां क्षयः अभवत् । अस्मिन् अपि सर्वकारेण कार्यं कर्तव्यम् अस्ति।

अल्पायोः कुसुमः
आकाशवाण्या लोकसङ्गीतस्य परीक्षां उत्तीर्णं कृत्वा गायिका अभवत्

हिमसंस्कृतवार्ताः, शिमला। शिमलामण्डलस्य सुन्नीतहसीलस्य लघुग्रामस्य दिष्टीनगरस्य कुसुम अस्मिन् वर्षे आकाशवाणीशिमलाद्वारा आयोजितायां लोकसङ्गीतपरीक्षायां उत्तीर्णा अस्ति। अस्य कारणात् सम्पूर्णे क्षेत्रे सुखस्य तरङ्गः अस्ति । कुसुम दाड़गीविद्यालयात् विज्ञानविषये १०+२ परीक्षा उत्तीर्णा अस्ति। अस्यां परीक्षायामपि सा विद्यालये प्रथमस्थाने आसीत्।अस्मात् पूर्वमपि कुसुमः अनेकासु सङ्गीतस्पर्धासु प्रथमस्थानं प्राप्य स्वमातापितृभ्यां विद्यालयाय च गौरवम् आनयत् । संस्कृते राज्यस्तरस्य अधिकांशप्रतियोगितासु कुसुमः बहुवारं प्रथमस्थानं प्राप्तवती।संस्कृतपुत्री इति लोकप्रियतया प्रसिद्धा कुसुमः सम्प्रति शासकीयबालिकामहाविद्यालये अध्ययनं कुर्वती अस्ति। एतस्य श्रेयः कुसुमः स्वमातापितरौ गुरुभ्यः च दत्तवती अस्ति । कुसुम् इति नाम्ना सा सङ्गीतस्य प्राध्यापिका भवितुम् इच्छति, भविष्ये सङ्गीतस्य, संस्कृतस्य च सेवां कर्तुम् इच्छति ।

शिमलायां विद्युत्प्रहारकारणात् व्यक्तिः मृतः : रात्रौ कर्तव्यकाले दुर्घटना; मृतकः जलशक्तिविभागे पम्पसञ्चालकः आसीत्

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला। हिमाचलप्रदेशस्य राजधानी शिमलानगरस्य जुब्बड़हट्टीक्षेत्रे विद्युत्प्रहारकारणात् एकस्य व्यक्तेः मृत्युः अभवत् । सूचनानुसारं मृतः व्यक्तिः हिमाचलप्रदेशसर्वकारस्य जलशक्तिविभागे पम्पसञ्चालकरूपेण कार्यं कुर्वन् आसीत् । बुधवासरे रात्रौ एव एषा घटना अभवत् इति कथ्यते। बुधवासरे रात्रौ कनेरघाटीक्षेत्रस्य माइली फेज-२ परियोजनायाः पम्पे पम्पसञ्चालकः कार्यरतः आसीत्। कार्यकाले सः विलम्बेन रात्रौ विद्युत्तन्त्रिणाम् सम्पर्कं कृत्वा विद्युत्प्रहारेन मृतः । सूचनानुसारं रात्रौ राजेशकुमारं विहाय अन्यत् कर्तव्यं नासीत्, अस्य विषये सूचना न प्राप्ता। परन्तु गुरुवासरे प्रातःकाले यदा अन्ये कर्मचारिणः आगताः तदा राजेशकुमारः पूर्वमेव मृतः इति कथ्यते।

मृतकः सोलनमण्डलस्य निवासी आसीत्

तदनन्तरं सूचना पुलिसाय दत्ता। शवः मृत्योः परीक्षणार्थं आईजीएमसी-शिमला आनीतः। मृतः व्यक्तिः सोलनमण्डलस्य शरोरग्रामस्य राजेशकुमारः इति ज्ञातः अस्ति। पुलिसैः शवस्य परीक्षणानन्तरं बन्धुभ्यः समर्पितः अस्ति।

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्
हिमसंस्कृतवार्ताः
3
20.09.2024शुक्रवासरः विं.सं. २०८० आश्विन तृतीया आश्विन 5 प्रविष्टांशः
Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

।। श्रीरामायणकथा।।

उत्तरकाण्डम्! (अष्टात्रिंशः सर्गः)

सुमन्त्रलक्ष्मणयोः कथोपकथनम्

आश्रमे प्रवेशितां मैथिलीं दृष्ट्वा दीनचेतनः लक्ष्मणः घोरं सन्तापम् अगच्छत्। एवं दृष्ट्वा सः महातेजाः लक्ष्मणः सारथिं सुमन्त्रम् अब्रवीत् हे सारथे! सीतासन्तापजं दुःखं पश्य। राघवः शुद्धसमाचारां पत्नीं व्यसर्जयत्, ततः तस्य इतोपि दुःखतरं किन्नु भविष्यति! दैवम् अतिक्रमितुं न कोपि शक्नुयात्। यः क्रुद्धः राक्षसैः सह असुरदेवदानवान् निहन्यात् सः राघवः दैवं पर्युपासते। पुरा रामः पितुर्वाक्यात् विजने दण्डके वने नववर्षाणि महावने च पञ्चवर्षाणि उषित्वा महद् दुःखं प्राप्नोत् , परन्तु तत्तु उचितमेव यतः तदा सः पितुः आदेशं पर्यपालयत्। किन्तु इदानीं पुनः पौराणां वचनं श्रुत्वा सीतायाः विप्रवासनं ततोऽपि दुःखतरं नृशंसं च प्रतिभाति। हे सुमन्त्र! पौराणां मिथ्यापवादं श्रुत्वा रामः सीतां विसृज्य कं धर्मम् अरक्षत्?

लक्ष्मणस्य विलापवचनं श्रुत्वा सारथिः सुमन्त्रः श्रद्धया वाक्यमब्रवीत् हे लक्ष्मण! मैथिलीं प्रति त्वया सन्तापः न कार्यः। पुरा विप्रगणः सीतायाः विसर्जनस्य कथां तव पितरं महाराजं दशरथम् अब्रवीत्। महाबाहुः रामः कदापि सुखी भवितुं नार्हति, प्रत्युत सः सर्वदा दुःखं हि प्राप्स्यति। अचिरेण हि सः प्रियैः विप्रयोगं प्राप्स्यति। सः महात्मा त्वाञ्चैव मैथिलीं चैव भरतशत्रुघ्नौ चापि सन्त्यक्ष्यति। हे नरर्षभ! ऋषिः दुर्वासाः यदब्रवीत् तद् वाक्यं राज्ञा दशरथेन मम चैव महाजनसमीपे व्याहृतं तद् वाक्यं तव सन्निधौ भरतस्य वा न वक्तव्यम्। वसिष्ठस्य सन्निधौ ऋषिणा उक्तं वाक्यं श्रुत्वा महाराजः दशरथः माम् अब्रवीत् हे सुमन्त्र! क्वचिदेवं त्वया जनसन्निधौ न वक्तव्यम्। अतः सर्वथैव तवाग्रतः मया न वक्तव्यं किन्तु हे रघुनन्दन! पुरा नरेन्द्रेण यद् रहस्यं श्रावितं तस्य श्रवणे यदि तव श्रद्धा विद्यते तर्हि अहं श्रावयिष्यामि यतः दैवं हि दुरतिक्रमं विद्यते श्रूयताम्।

महात्मना राघवेण यत्कारणात् ईदृशं शोकसमन्वितं महद् दुःखं प्राप्तं तत्त्वया भरतस्य शत्रुघ्नस्य वा सन्निधौ न वक्तव्यम्। सारथेः तन्महद् गम्भीरार्थपदं भाषितं श्रुत्वा लक्ष्मणः अब्रवीत् हे सारथे! एतत् सर्वमपि तथ्यं विस्तरेण ब्रूहि। महात्मना लक्ष्मणेन सञ्चोदितः सारथिः सुमन्त्रः ऋषिणा उक्तं तद्वाक्यं व्याहर्तुम् आरभत। पुरा अत्रेः पुत्रः दुर्वासाः नाम्ना महामुनिः पुण्ये वसिष्ठस्य आश्रमे वार्षिक्यं न्यवसत्।

हिमसंस्कृतवार्ता, प्रदीपः
pradipnath997@gmail.com

प्राकृतिकाहारस्य महत्वम्

।। तेन फलं समृद्धिः स्यात्, स्वस्थता च तथा प्रियम्॥

प्राकृतिकाहार विशेषज्ञा - डॉ. विदुषी
प्रेरणास्त्रोत्रः - महाभागः महेन्द्रमिश्र महोदयः

अर्थात् फलों के सेवन से मनुष्य का स्वास्थ्य बनी रहती है और उसकी इच्छाएं पूर्ण होती हैं।

मनुष्यस्य प्रथमं तु एकमेव इच्छा भवति यत् मम स्वस्थः सम्यक् रुपेण चलति। सम्यक् स्वस्थः भवति तदनन्तरं अन्याः अभिलाषाः अपि मनसि आगच्छन्ति। अतः, सात्विकभोजनस्य अंतर्गते एषा सूचना अपि महत्वपूर्णं भवति यत् कस्मिन् समये किं किं खादनीयम् एवं कति समये खादनीयम् । मनुष्यः अधिकाशतः अष्ट (८) होराया कृते निद्रां करोति सामान्यरूपेण रात्रौ दशतः प्रातःकाले पञ्चवादन पर्यन्तम् एवं षोडशः होराया कृते कार्यं करोति । निद्रांकृत्वा अधिकांशाः जनाः उष्णं जलं पिबन्ति अथवा उष्णं पेयः (चाय) पिबन्ति - सम्यक् अस्ति वा?

वयं सर्वे जानन्ति यदि आवाम् अष्टतः दश होरापर्यन्तं किमपि न खादन्ति तर्हि उपवासस्य समानः भवति। बलं अपि न्यूनं भवति। अतः पुनः बलं प्राप्तुं, प्रातःकाले मिनरल्स-विटामिंस युक्तः सुलभेन पच्यभोजनं खादितव्यम्। किं भवितुं शक्नोति? फलम्। कारणं, फले ९०% नीरः भवति, सम्यक् मात्रे सोल्युबल - इन्सोल्युबल फाइबर, मिनेरलस-वैटामिंस सन्ति । फलं खादित्वा न्यून्तं एकहोरायाः अनन्तरम् एव अन्य ऊष्ण जलस्य अथवा पेयस्य सेवनं कर्तुं शक्नुवन्ति। यदि प्रातःकाले उपविष्टवा ऊष्ण पेयस्य सेवनं कुर्वंति तर्हि एसिडिटी भवितुं सम्भावनाः वर्तते। न्यूनतं दशवादनं पर्यन्तं, केवलं फलस्य सेवनं कुर्वन्तु यतः प्रातः कालस्य समये मनुष्यस्य शरीरे प्राकृतिकस्वच्छतायाः प्रक्रिया भवति एव। फलाभिः अधिकः प्राकृतिकस्वच्छता किमपि अन्य कोऽपि खाद्यपदार्थं न कर्तुम् शक्नोति। दशवदनतः अन्य भोजनं कर्तव्यम्, अन्नः, शाकम्, इत्यादि। न्यूनं कुर्वन्तु परञ्च होराद्वयेन मध्ये कुर्वन्तु।

अधिकांशः जनाः दिवसे द्विवारम् अथवा त्रीवारं एव भोजनं खादन्ति परञ्च एतस्मिन् प्रक्रियाद्वारा अपि एसिडिटी भवितुं सम्भावनाः वर्तते।

अतः न्यूनं खादन्तु परञ्च द्वि अथवा त्री होराया ननतरं खादान्तु। प्रातःकालः दशवादनतः संध्याकालः पञ्चवादनपर्यन्तम् एव अन्नं खादितुम् अर्हन्ति। संध्याकाले पञ्च वादनतः केवलं शाकभोजनम् एव खदितव्यम् - उदाहरणानि सन्ति - पक्त्वा शाकं सूपः सलादः अन्य च। कारणं भवति - एतस्मिन् समये नन्तरम् अस्माकं शारीरिकक्रिया न्यूना भवति, अतः अन्नपचने कष्टं भवति।

रात्रौ निद्रायाः पूर्वं - न्यूनं पञ्च (बादाम) वातादमानि अवश्यमेव खादन्तु।

अनेकानाम् जनानाम् धरना अस्ति यत् (बादाम) वातादमं रात्रौ जले सिक्तं प्रातः भक्षयेत् | - एतस्मिन् विषये श्वः चर्चां करिष्यामः।

"अद्यतनः समापनम्" - आरोग्यस्य कृते

१. न्यूनः भोजनं कुर्वन्तु परञ्च निरन्तरं कुर्वन्तु।
2. प्रातःकाले दशवादनपर्यन्तं फलम् एव खादनियम्।
2. अन्नं दशवादनतः पञ्चवादनपर्यन्तं खादनियम्।
३. संध्यकाले पञ्चवादनानन्तरं शाकम् एव खादनियम्।

आर्यसमाजस्य वार्षिकपर्वणि सामवेदपारायणमहायज्ञः प्रारब्धः वेदः एव सनातनधर्मस्य संस्कृतेश्च मूलम् - आचार्य कर्मसिंहः

हिमसंस्कृतवार्ताः - शिमला।

आर्यसमाजस्य संस्थापकस्य स्वामी दयानन्दसरस्वती इत्यस्य २००तमं जन्मदिवसम् अस्मिन् वर्षे अन्ताराष्ट्रीयस्तरस्य महता हर्षोल्लासेन आचर्यते। महर्षिदयानन्दस्य जीवनकाले एव प्रायशः १४२ वर्ष पूर्वमेव आर्यसमाजस्य लोअरबाजारस्य स्थापना कृतासीत्। आर्यसमाजेन भारतीयस्वतन्त्रता-आन्दोलनस्य, हिन्दी-सत्याग्रहस्य अपि च शिक्षा तथा समाजविकासस्य क्षेत्रे महत्त्वपूर्णाः उपलब्धयः प्राप्ताः। स्वामीदयानन्दः सती प्रथा, बालविवाहः, असङ्गतविवाहः इत्यादिभ्यः कुरीतिभ्यः स्त्रियः मुक्तं कृत्वा ऐतिहासिकं कार्यं कृतवान् अस्ति । समाजस्य वंचितानाम्, शोषितानां, साधनहीनानां च वर्गानां कृते समानाधिकारं प्रदातुं जातिरहितसमाजस्य विचारः स्वामी दयानन्दस्य स्वप्नानां भारते सर्वोपरि अभवत्। महिलानां, समाजस्य निम्नवर्गस्य च वेदपठनस्य, अध्यापनस्य च अधिकारं दत्त्वा तस्य ऐतिहासिकः निर्णयः अभवत् । एकस्य ईश्वरस्य पूजा, वेदस्य प्रचारः तथा भारतीयज्ञानपरम्परा सत्यधर्मः तथा च सर्वेषां मानवानाम् शारीरिक-आध्यात्मिक-सामाजिक-प्रगतिः आर्यसमाजस्य मुख्योद्देश्येषु अस्ति। स्वामीदयानन्दस्य एतां चिन्तनपरम्परां निर्वाहयन् आर्यसमाजशिमलायाः १४२ वर्षाणां समापनसमये सामवेदपारायणमहायज्ञस्य आरम्भः कृतः, यस्य समापन २२ सितम्बरदिनाङ्के भविष्यति। उत्तरभारतस्य शिमलानगरे आर्यसमाजेन बालिकाविद्यालयस्य उद्घाटनं तत्कालस्य ऐतिहासिकघटना आसीत् । अस्मिन् कार्यक्रमे आर्यकन्या वरिष्ठमाध्यमिकविद्यालयस्य वार्षिककार्यक्रमस्य अपि २१, २२ सितम्बरदिनाङ्के समाप्तिः भवति।

आर्यसमाजेन आयोजितस्य महायज्ञस्य वार्षिकमहोत्सवस्य च अवसरे आचार्य डॉ. कर्मसिंहः अवदत् यत् स्वामीदयानन्दः यत् सामाजिकसौहार्दरूपेण आनयत् तस्य कस्यापि प्रकारस्य भेदभावस्य स्थानं नास्ति। संस्कृतसंस्कृतेः संरक्षणं, प्राचीनपरम्पराणां संवर्द्धनं, गुरुकुलशिक्षाव्यवस्था, वेदपाठः, सर्वेषां शारीरिक-मानसिक-सामाजिक-प्रगतिः, वेद-आधारेण धर्म-नैतिक-मूल्यानां स्थापना, स्त्रीणां शिक्षा-अधिकार-प्रदानं समानाधिकार्च आर्यसमाजस्य मुख्येषु लक्ष्येषु वर्तन्ते।

वर्तमानसमये अपि आर्यसमाजः असंख्यशिक्षणसंस्थानां माध्यमेन धर्मस्य, संस्कृतेः, शिक्षायाः, समाजसुधारस्य च क्षेत्रेषु महत्त्वपूर्णं योगदानं ददाति।

आचार्य डॉ. कर्मसिंहः अवदत् यत् सम्प्रति विविधसम्प्रदायानां कट्टरपंथीचिन्तनं त्यक्त्वा वेदं प्रति प्रत्यागमनस्य आवश्यकता वर्तते येन विश्वसमुदायः वेदस्य शिक्षायाः, नैतिकतायाः, अध्यात्मस्य, कर्माधारितसामाजिकव्यवस्थायाः च मार्गे पुनः आगन्तुं शक्नोति . अस्य आधारेण भारतस्य विश्वनेतृत्वस्य सम्भावना प्रबलाः भवितुम् अर्हन्ति ।

हिमसंस्कृतवार्तायै सहयोगं कुर्वन्तु
दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्
हिमसंस्कृतवार्ताः
संस्कृतकार्यमिदम्
पुण्यकार्यमिदम्
इदं संस्कृताय न मम